

Lilith

De kennismaking met de zelfportretten van Lilith lijkt een onbezorgde vrolijke ontmoeting, maar onder deze schil van humor gaat een diep gevoel schuil. De fotografe zet zichzelf in middels fotografie om haar verhaal te vertellen. Van shockerend tot realistisch, van provocerend tot serieus: “Ik ervaar het als mijn vrijheid om op deze manier mijn werk te laten zien.” →

Serie: I could've had religion, Fallen, 2009

In eerste instantie schreef de Limburgse Henriëtte van Gasteren verhalen die zij op internet publiceerde onder de naam Lilith. Tot zij van iemand een webcam kreeg en het medium fotografie ontdekte. Haar eerste foto's dienden als illustratie bij haar verhalen. In 2006 had zij haar eerste camera en stapje voor stapje ontdekte ze wat je met een camera kon doen, dat er ook een afstandsbediening bestaat en hoe je flitslicht kunt gebruiken. In 2009 won ze de tweede prijs bij de International Color Awards en ontdekte Rick Vercauteren, directeur van museum Van Bommel van Dam in Venlo, haar werk. Na een aantal exposities kocht het museum een viertal werken van haar aan. In 2010 was ze genomineerd voor de verkiezing kunstenaar van het jaar. Dit jaar was zij één van de exposanten tijdens het Foto Festival Naarden.

De vrijheid van gelijk zijn

Volgens de overlevering is Lilith de eerste vrouw van Adam. Niet geschapen uit een rib zoals Eva, maar uit hetzelfde materiaal als Adam. Hierdoor is zij gelijkwaardig aan Adam. "Lilith staat voor mij voor gelijkheid. Vrijheid voor iedereen op alle gebieden is voor mij heel belangrijk. Vandaar dat ik in mijn werk ook dingen doe die anderen misschien shockerend vinden, maar ik ervaar het als mijn vrijheid. Zo ben ik en dat laat ik zien. Het is vaak een bood-

“Mensen bekijken foto's aan de hand van wat zij zelf hebben meegemaakt”

schap naar vrouwen toe. Ik ken dat, ik ben ook vrouw en heb ook dingen meegemaakt. Daarnaast speelt ook *gender bending* een belangrijke rol. Iedereen heeft een vrouwelijke en mannelijke kant in zich en ik wil graag in contact staan met al mijn kanten. Dit verklaart gedeeltelijk de variëteit in mijn werk. Ik laat zoveel mogelijk kanten van mezelf zien. Dat gevoel strekt zich ook uit naar de homo-scene waarmee ik me erg verbonden voel vanwege hun 'gevecht voor vrijheid'. Op de één of andere manier voelt het leven voor mij als vrouw ook vaak als een 'struggle' vanwege mijn sekse. Voor mij zijn alle mensen gelijk. Ik ben geen feministe want als alle mensen gelijk zijn, is feminisme overbodig. De fotografie is mijn manier om te vechten voor gelijkheid. De foto's vertolken mijn gedachten en mijn stemming. Ik weet van tevoren dan ook nooit welke foto's ik morgen zal maken omdat ik me laat leiden door mijn gevoel."

Emotie losmaken

Dat gevoel kan leiden tot zeer humoristische zelfportretten, provocerende naakten of serieuze emotionele zelf-

beelden. "Al zou niemand bepaalde foto's mooi vinden, dan nog zijn ze voor mezelf evengoed heel kostbaar. Mijn insteek is de drang om het verhaal te vertellen. De fotografie is voor mij een manier om zelf te blijven bestaan. Ik ben niet alleen moeder en huisvrouw, ik was ook niet alleen secretaresse, maar ik ben mezelf. In mijn foto's kan ik dat kwijt." De foto's van Lilith vertellen over haar leven: van de dagelijkse sleur en werkende moeders tot aan een miskraam waarbij zij bijna het leven liet. Ook religie is een veelvoorkomend thema in haar foto's. In haar zoektocht naar religie zien we haar streng katholieke achtergrond terug. Soms raakt ze hiermee een gevoelige snaar en regelmatig worden foto's van haar geweigerd voor een expositie. De fotografe haalde zelfs een keer de voorkant van de Spits vanwege het feit dat haar werk was weg-gemoffeld tijdens de Dream Art Exhibition in een voormalige abdij in Kerkrade. De foto's zijn niet verwijderd, maar werden tentoongesteld in een kantoortje dat stevig op slot zat voor de bezoekers. De foto 'Forgive me Father, for...' toont Lilith op bed in haar ouderlijk huis, een Christusbeeld aan de wand, haar hand en een rozenkrans tussen haar benen. De foto verwijst naar het schuldgevoel dat haar eerste seksuele ervaring opriep en het feit dat hier thuis niet over werd gepraat. "Ik wil niet steeds negatief in het nieuws komen. Ik wil mensen wel graag laten nadenken. Het is fijn als je iets losmaakt bij mensen, maar het is nooit mijn bedoeling om mensen te shockeren. De emotie die je losmaakt kan ook ontroering zijn of lachen. Opvallend is dat het werk dat door de één als provocerend wordt ervaren bij een ander geen probleem oplevert. De foto die men in Kerkrade aanstootgevend vond, heeft bij ons in het dorp vijf weken in het atrium van een voormalig klooster gehangen. Het heeft veel te maken met de emoties en ervaring van de kijker. Men kijkt naar de foto's met zijn eigen beleving. Het ligt aan de beschouwer en wat je hebt meegemaakt hoe je bepaalde dingen oppakt. Soms word ik aangesproken door andere vrouwen die precies die emotie eruit halen die ik erin heb gestopt. Dat is echt hartverwarmend. Niet iedereen hoeft echter de boodschap uit mijn werk te halen als men er maar van geniet."

Humor als schil

De verrassende en gedurfde zelfportretten van Lilith overvallen je. Net als de zelfportretten van Cindy Sherman waarmee de fotografe vaak wordt vergeleken, bevatten de foto's een dubbele laag, een boodschap. Anders dan de foto's van Sherman zijn de beelden vaak verpakt in humor en vormen ze een persiflage op het werkelijke leven. "De foto's ontstaan vanzelf en kijken door toeval regelmatig af van mijn basisidee. Als ik val en het levert →

Vanity, 2010 →

Spiderwoman, 2007

een beter beeld op, dan val ik. Ik gebruik ook altijd de attributen die ik al heb, soms moet ik wel eens iets bestellen, maar over het algemeen is niets in huis veilig van het bestek tot het speelgoed van mijn kinderen. Mijn foto's zijn ook heel persoonlijk vanwege de attributen die ik gebruik. Zoals een dekentje dat op de kinderwagen lag toen ik een baby'tje was. Ik doe niets opnieuw; als iets niet lukt ga ik door naar het volgende. Ik Photoshop wel wat, maar niet teveel en zeker niet aan mijzelf. Ik wil hier nog lang mee doorgaan en nu is alles nog redelijk strak, maar als ik zeventig ben en onder de rimpels zit, wil ik dat niet allemaal 'wegshoppen'. Ik houd van realisme in mijn werk. Als ik verdrietig ben, zie je dat en lijkt ik ook tien jaar ouder dan in de foto's waarop ik blij ben. Met uitzondering van de serie Body Double waarin ik in één foto meerdere

“Sommige mensen ervaren mijn zelfportretten als shockerend, ik ervaar het als mijn vrijheid”

keren voorkom gebruik ik Photoshop alleen voor kleur en contrast of om iets te benadrukken. De foto die lijkt op de afbeelding in de Sixtijnse kapel vinden mensen vaak heel mooi, maar staat iets verder af van mijn fotografie. Fotograferen is soms net koken, een beetje van dit en een beetje van dat; zo ontstaan dat soort beelden. Heel af en toe fotografeer ik andere mensen, dat vind ik moeilijk. Ik wil mensen graag blij maken en mensen zijn tot dusver zeer tevreden over hun foto's, maar ze zijn vaak niet blij met zichzelf en dan voel ik me verantwoordelijk dat bijvoorbeeld hun haar lelijk zit. Ik fotografeer liever mezelf omdat ik iets wil vertellen met mijn foto's. Dit is mijn manier en ik vind het heel moeilijk om te schakelen. Ik fotografeer hoe ik me die dag voel en ik weet niet goed hoe ik die emotie bij iemand anders moet opwekken, zodat ik dit via een foto kan laten zien.”

Dans van de fotografie

“Tijdens het fotofestival in Naarden heb ik een middag bij mijn foto's gezeten om de reacties van de mensen op mijn werk te zien. Het was heel bijzonder ondanks het feit dat het allemaal zelfportretten zijn, herkende niemand mij. Ik was echt ontroerd door de reacties die ik hoorde. Het is leuk om de mensen te observeren omdat je dan hun oprechte reacties ziet. Mijn moeder is er niet meer, maar mijn vader is nu 88 en ik ben er heel trots op dat hij me steunt. Hij is nog steeds net zo gelovig en net zo streng, maar toch ziet hij wat ik wil vertellen met mijn werk. In Faith, hope & love is het de hand van mijn vader die op mijn voorhoofd rust. Hier kun je zien dat hij achter me staat. Ik vind het knap dat hij ervoor openstaat. Hij vindt het ongetwijfeld niet allemaal prima, zeker niet waar het bloot betreft. Als ik naakt op foto's sta is dat functioneel. Ik voel me niet prettig op het strand in een bikini, maar functioneel naakt op de foto is geen enkel probleem. Natuurlijk komt dat ook omdat ik zelf de fotograaf ben. Het voelt als dansen. Net als dansers vertel ik ook een verhaal met mijn lichaam. Vroeger wilde ik danseres worden. Misschien ben ik dat op een andere manier nu toch geworden.” ■

www.lilithlove.eu
www.lilithlove.com
www.facebook.com/lilithlove
www.youtube.com/lilithproject